

ישיבת בני"ע "גבעת שמואל"

מידעון

בס"ד, אלול תשפ"ד, פרשת כי תצא

דברי פתיחה

הרב שרגא פרוכטר, ראש הישיבה

לבנים היקרים מאוד והוריהם, שלום רב.
מה שלומכם???

ב"ה סיימנו זה עתה את השבוע השני בישיבה. ב"ה כל בני הישיבה חזרו מהחופש הגדול, גם בני חטי"ע לאחר שביתת ארגון המורים. אנו נמצאים בחדוות עשייה רוחנית, לימודית וערכית. ב"ה חידשנו המון דברים לקראת שנה"ל תשפ"ה, והבנים מודים ע"כ מידי יום. קיימים מספר דברים שנפתח בימים הקרובים כמו חדר חדיש של לימודי מחשבים - חדר 5, ועוד מספר דברים שייפתחו עד החגים.

אסיפות הורים כלליות - השבוע קיימנו את אסיפת ההורים להורי כיתות ז'. היה ב"ה מקסים.

בשבוע הבא אי"ה נקיים אסיפת הורים כללית והכרות עם הרמ"ם **להורי ט' - י' האסיפה תתקיים אי"ה ביום רביעי הקרוב - 18/9/24, ט"ו באלול בשעה 19:15 בבית המדרש הגדול.** לאחר תפילת ערבית תתקיים שיחה חשובה שלי, ושיחות קצרות של מנהל החטיבה הרב ספי וייל, מנהל התיכון הרב אריק, היועצת החינוכית- חיה בן שמעון ורכזי המחזורים.

בשלב השני של הערב יתקיים מפגש של הורי הבנים בכיתות עם המחנכים. הרמ"ם יסבירו בקצרה את עקרי

הצטרפו ללומדי

היוםמי הדף

כל הפסקת צהרים ולפני שחרית בבית המדרש הגדול

כזכות התורה ולומדיה ינצל העולם

משנתם החינוכית ונקודות חשובות על הדרישות החינוכית והלימודיות. בסיום הערב נבחר בכל הכיתות וועדי כיתות ונציגות למועצת ההורים הישיבתית. אסיפת הורים **להורי כיתות ח'** תתקיים אי"ה ביום ראשון הבא י"ט אלול 22/9 בשעה 19.15.

אסיפת ההורים **להורי כיתות י"א - י"ב** תתקיים אי"ה ביום שלישי כ"א אלול 24/9 בשעה 19.15.

טיולי גיבוש - כיתות חטיה"ב - ביום חמישי הבא אי"ה ט"ז אלול 19/9 יתקיימו טיולי גיבוש לכיתות ז', ט'!

כיתות ז' יצאו לנחל יצפור, ובני ט' יצאו לוואדי קלט.

כיתות ח' יצאו אי"ה ביום שני הקרוב י"ג אלול לנחל כלח-גלים. מטרת הסיורים להכיר היטב את החברים, לגבש את בני הכיתה ביניהם, ובינם לבין ר"מ הכיתה.

תוכנית מכון לב - בני כיתות ט' - לאחר הכנות מרובות, ב"ה הבנים שיצטרפו לתוכנית לימודי המחשב לתואר ראשון במכון לב התחילו את השיעור הבוקר בישיבה עם מרצה ממכון לב. **אנו מאחלים לבנים וגם לנו הצלחה רבה בתוכנית החדשה.**

פרשת כי תצא

שמשופעת במצוות. אחת הפרשות המעניינות בתורה זוהי פרשת בן סורר ומורה. השאלה היא האם יש מצב שבו יגיע לדרגת של בן סורר ומורה.

הצלחה בחינוך - חינוך בקול אחד

פרשת כי תצא מביאה בין היתר את פרשת בן סורר ומורה. הפרשה אומרת כך : (יה) כִּי-יְהִי לְאִישׁ בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה אֵינְנו שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ וַיִּסְרְוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמָע אֲלֵיהֶם: (יט) וְתַפְּשׁוּ בּוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ אֶל-זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל-שַׁעַר מִקְדָּמוֹ: (כ) וְאָמְרוּ אֶל-זִקְנֵי עִירוֹ בְּגוֹן זֶה סוֹרֵר וּמוֹרֵה

לו"ז הדף היומי

כל יום בה' 7:45 בבית המדרש הציוני אל ירי הרב קפאן וכן בכל הפסקות 3 הרי"ס:

יום א'		יום ב'		יום ג'		יום ד'		יום ה'	
שעת תחילת היקר	שם רבאן	שעת תחילת היקר	שם רבאן	שעת תחילת היקר	שם רבאן	שעת תחילת היקר	שם רבאן	שעת תחילת היקר	שם רבאן
12:30	הרב יחאל	12:30	הרב מיכאל	12:30	התלמיד היקר איתן מילר	12:30	התלמיד היקר רפי רבאן	12:30	התלמיד היקר איתן מילר
13:45	הרב יחאל	13:45	הרב יחאל	13:45	הרב נתנן	13:45	הרב יחאל	13:45	התלמיד היקר ברק הארמן
14:00	התלמיד היקר איל אסן	14:00	התלמיד היקר אלקנה צ'וסק	14:00	הרב מיכאל	14:00	התלמיד היקר איל אסן	14:00	התלמיד היקר אלקנה צ'וסק
12:30	הרב רייט	12:30	התלמיד היקר זאב אונגסין	12:30	התלמיד היקר איתן מילר	12:30	התלמיד היקר רייט	12:30	התלמיד היקר זאב אונגסין
13:45	התלמיד היקר ברק הארמן	13:45	התלמיד היקר זאב אונגסין	13:45	התלמיד היקר איתן מילר	13:45	התלמיד היקר ברק הארמן	13:45	התלמיד היקר זאב אונגסין
14:00	התלמיד היקר יחאל	14:00	התלמיד היקר איתן מילר	14:00	התלמיד היקר איתן מילר	14:00	התלמיד היקר יחאל	14:00	התלמיד היקר איתן מילר

איננו שמע בקלנו זולל וסבא: (כא) ורגמהו כל-אנשי עירו באבנים ומת ובערת הרע מקרבך
וכל-ישראל ישמעו ויראו:

3

פרשה קשה זו מעוררת שאלות ותהיות רבות. התורה מצווה לדון את הבן סורר ומורה על פי סופו, ולהביא לסקילתו בידי כל אנשי העיר עקב תלונות הוריו. סיפור המעשה הוא כך: ילד בשנות נעוריו בערך בגיל בר מצווה נוהג לעשות צרות בביתו, ובלשון התורה "איננו שומע בקול אביו ובקול אימו". ההורים מדברים איתו ומרביצים לו וזה לא עוזר. העניינים מסתבכים ומתדרדרים, והנער גונב מהוריו יין ובשר, הוריו מתרים בו והוא ממשיך בשלו. הוא אינו מקשיב להם וממשיך לעשות מה שבראש שלו. ואז, ההורים מרימים ידיים ופונים לבית הדין ומצהירים – התייאשנו !! זקני העדה מורים לכל אנשי העיר לרגום את הבחור באבנים ולהורגו.

האמת היא, שזו הלכה מוזרה מאוד מכמה בחינות. אנו מכירים עונש מוות במסורת היהודית, והעונש חל במקרים חמורים מאוד כמו רצח ועבודה זרה, אך כאן עוסקים רק בגניבה, וכי על גניבה צריך להטיל עונש מוות??

ועוד - הרי הילד הזה הוא ממש קטן וכבר מטילים עליו עונש מוות?? ועוד – דנים אותו במוות בגלל הוריו- איזה הורים רוצים שבנם ימות???

אכן, חכמינו עמדו על קשיים אלו וביארו כי ירדה התורה לדעתו של אותו נער והבינה כי מי שהיום גונב מהוריו, סופו שישדוד את הבריות, ובשיא התהליך הוא עלול להגיע לרציחת בני אדם. לכן מוטב לעצור את הילד שמועמד לפשע כבר כשהוא קטן לפני שיזיק לאחרים.

האמת היא, שגם תשובה זו רחוקה מלהניח את דעתנו, משום שיש לנו כלל שאדם נידון רק על מעשיו העכשוויים ולא על בעיות עתידיות?? ממתי דנים אדם על שם סופו???

ולכן – חז"ל נאלצים לומר בגמרא במסכת סנהדרין בדף ע"א.- **"בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות !! ולמה נכתב?? דרוש וקבל שכר"**.

הגמרא מסבירה שהתרחשות תמוהה כ"כ, לא יכולה להיות ולא תתרחש בעתיד, וכל הסיבה שפרשה זו מופיעה בתורה – "דרוש וקבל שכר", כלומר – אין ולא יהיה יישום מעשי לבן סורר ומורה, אך יש כאן מסר עמוק וחשוב מאוד, מסר חינוכי חשוב, ולכן הפרשה הזו נכתבה בתורה.

נשאלת השאלה – מהו אותו מסר שרצו ללמד אותנו בפרשת בן סורר ומורה??

כדי להבין את המסר, צריך להבין מה גרם לנער להגיע לאן שהגיע??
איך הוא הגיע בגיל כ"כ צעיר להיות בן סורר ומורה???

בגמרא במסכת סנהדרין ע"א. מבאר ר' יהודה את פשרה של פרשה זו: **"רבי יהודה אומר אם לא הייתה אמו שווה לאביו בקול, במראה ובקומה אינו נעשה בן סורר ומורה"**. בתורה נאמר – "איננו שומע

בקול אביו ובקול אימו. המילה "קול" מופיעה פעמיים. למה צריך לכתוב תורה בצורה כזו, מדוע התורה לא כתבה – "איננו שומע בקול הוריו" או "איננו שומע בקול אביו ואמו"??

4

אלא – ייתכן שהבעיות התחילו בבית זה בכך שההורים דיברו בשני קולות שונים ואולי אף מנוגדים. הבעיה התחילה בבית זה כיוון שהאבא והאימא דיברו בקולות שונים. ברגע ששניהם מדברים בקול אחד – מובטח כי עבודתם החינוכית תצליח ואין מקום לכישלון. ילד ששומע מהוריו קול אחד לא יהיה אף פעם בן סורר ומורה.

אבל, משפחה שבה האבא ידבר בקול אחד, "רק הישגים", והאימא תדבר בקול אחר – "רק ערכים ומוסר" או ההיפך.... הילד מתבלבל בין 2 קולות אלו והוא לא יודע מה להחליט, ומהם סדרי העדיפויות.

אם ההורים מדברים בקול שונה, וכל אחד מושך לכיוון אחר, ההורים לא מעבירים לבן קול ברור, זה גורם לבן בלבול, וילד זה נעשה בן סורר ומורה.

תרשו לי להרחיב מעט את היריעה ובמיוחד בתחילת השנה : אם קול ההורים שונה מקולה של מערכת החינוך, מהמערכת של הישיבה, הרי זה מתכון בדוק לחוסר רוגע ותחושות בלבול אצל הילד.

ישנה אגדה על שמספרת על הרב אויערבך זצ"ל שהסביר פעם לאב ששאל אותו מדוע ילדיו יצאו לתרבות רעה? ענה הרב שהכול נעוץ בזלזול שהוא כאב הפגין כלפי מחנכי ילדיו. "הבן שלך לא יכול להכיל את השניות הזאת, לשמוע מצד אחד את האבא ומצד שני להקשיב למערכת החינוך שהאבא מדבר כנגדה".

א"כ, המסר של התורה בפרשה זו בא לומר שאנו כהורים נדרשים לדבר בבית בקול אחד, להיות עקביים, להטות דרך ברורה ולסלול לבנינו מסלול בו ילכו בבטחה.

ועוד משהו קטן על פרשת כי תצא המשופעת במצוות :

הפרשה רוויה במצוות. קיימות בפרשה מצוות שבין אדם למקום, בין אדם לחברו, בין אדם לחברתו ובין אדם למשפחתו. אם נשים לב אין שום סדר בפרשה וכל המצוות הללו מעורבות בפרשה ללא שום סיבה וקשר הגיוני בין אחת לשנייה.

נשאלת שאלה למה?? מדוע התורה לא סידרה את המצוות לפי נושאים – מצוות בין אדם למקום יחד, בין אדם לחברו יחד וכ"ו....??

המדרש דברים רבה (ליברמן) פרשת כי תצא

על הפסוק- **'כי יקרא קן צפור לפניך'** אומר כך :

"הה"ד כי לוית חן הן לראשך וגו', מהו לוית חן, רבנין אמרי נעשין ד"ת חן, למה, לראשך. כיצד, אדם בן תורה בשעה שהוא מזכה באין ומסבכין אותו ושואלין אותו ד"ת. ד"א מהו כי לוית חן א"ר פנחס בן חמא **לכל מקום שתלך המצוות מלווין אותך**, מנין, שנא' כי תבנה בית חדש וגו', עשית לך דלת המצוות מלוות אותך, שנא' וכתבתם על מזוזות ביתך, אם לבשת כלים חדשים המצוות מלוות אותך, שנא' לא תלבש שעטנז הלכת לגלח מצוות מלוות אותך, שנא' לא תקיפו פאת ראשכם, אם היה לך שדה והלכת לחרוש בתוכה המצוות מלוות אותך, שנא' לא תזרע כרמך כלאים, אם קצרת אותה המצוות מלוות אותך, שנא' כי תקצור קצירך בשדה וגו', **אמ' הקדוש ברוך הוא אפי' לא היית עסוק בדבר אלא מהלך בדרך המצוות מלוות אותך, שנא' כי יקרא קן צפור לפניך בדרך**".

כל מעשה שאדם עושה בחייו, המצוות מעלות אותו למקום היותר גבוה שלו והיותר משמעותי. בלשון המדרש הן נותנות חן למעשיו. בניית הבית עובר ממקום סתמי של בניית בית. **לדרגה של עבודת ה'** כשמעשי היומיום הפשוטים, כלים חדשים, פרנסה, מקום העבודה, הלבוש וכו' וכו'- מלווים במצוות, המקום שאדם נמצא הוא, שכל חייו קשורים לה' יתב'. "לית אתר דפנוי מיניה".

משפט הסיום של המדרש " **אפילו לא היית עסוק בדבר אלא מהלך בדרך, המצוות מלוות אותך**.. "אולי הוא המשמעותי. אדם חי במודעות של נוכחות ה' בכל רגע בחייו. ממש "שויתי ה' לנגדי תמיד".

מה אנחנו צריכים לומדים ממדרש זה??

אין לחלק את מרחבי הקיום האנושי לשניים: חלק אחד הקשור בצורה מובהקת לעבודת ה' - קרבנות, תפילה, תשובה וכו'; והחלק השני הקשור לדברי הרשות - כלכלה, מסחר, חקלאות וכיוצא באלו. אדם רשאי לעסוק בתחומים רבים, אך תמיד עליו לדאוג שהמצוות ילוו אותו בכל תחום שבו יעסוק.

ניתן לומר פירוש נוסף לשאלה- מדוע אין סדר בכתיבת המצוות בתורה :

אולי אפשר לומר, שבכוונה לא ניתן למצוא את ההגדרות והחלוקות הידועות לנו. אולי התורה רוצה לומר שאנחנו הרגילים לחיים של "הגדרות" (בין אדם למקום ובין אדם לחברו, יש מצוות חשובות יותר ויש החשובות פחות, בין מצוות שהן עיקריות לבין אלה השוליות) לא זה המבט של התורה. אלא אדם צריך להשתדל לחיות **במודעות של "בכל דרכיך דעהו"בכל מקום שהוא נמצא, פועל וחי- כנראה שזה הדבר החשוב אותו הוא צריך ונכון לעשות, ושם אנו פוגשים את ה' יתברך.**

הלוואי ונזכה תמיד לקשר את חיינו ומעשינו לתורתנו הקדושה !!!

אוהבכם ומוקירכם ושמח בכם
שבת שלום ובשורות טובות
שרגא פרוכטר – ראש הישיבה

